

**Podplukovník Ota Křížek,**  
**podplukovník Jan Blumenstein**

## **Bojová činnost sbold v POV bez použití JZ**

Hlavním prostředkem ničení pozemních vojsk nepřítele v operaci POV bez jaderných zbraní jsou motostřelecké a tankové svazky. K jejich podpoře musí být zaměřeno veškeré úsilí všech palebných prostředků, včetně činnosti frontového letectva.

Nejdůležitějším obdobím bojové činnosti pozemních vojsk v POV a tudíž i FL bude zahájení bojové činnosti a přechod na použití jaderných zbraní.

Zahájení bojové činnosti pozemních vojsk bude zpravidla předcházet palebná příprava, které se zúčastní i FL. Jeho činnost v palebné přípravě POV bez použití jaderných zbraní bude centrálně plánovat velitel LA na základě rozhodnutí velitele frontu. Údery frontového letectva budou směřovat na cíle mimo dosah paleb dělostřelectva jak v taktické, tak v operační hloubce, v čemž je rozdíl proti mechanice palebné přípravy ve druhé světové válce. Úhroza přechodu na použití JZ si vynucuje udržovat část sil a prostředků v pohotovosti k účasti na vlastním hromadném úderu jadernými prostředky.

Frontové letectvo, organizované v LA, plní v sestavě frontu tyto hlavní úkoly:

- letecká podpora pozemních vojsk,
- obrana pozemních vojsk před úderem ze vzduchu a vzdušným pozorováním,
- vzdušný průzkum,
- ničení vzdušných výsadků ve vzduchu,
- dopravně výsadkové a zásobovací úkoly.

Letecká podpora pozemních vojsk je zaměřena ve prospěch boje prvosledových svazků. Boj s palebným systémem nepřítele, jeho zálohami, zejména tankovými v taktické a bližší operační hloubce, ničení míst velení a výsadků na zemi a vzdušný průzkum budou hlavní úkoly frontového letectva.

Letecká podpora bude vyžadovat zvýšené úsilí FL, protože operace s použitím obvyklých prostředků ničení se vyznačuje nedostatkem palebných možností. Proto nebude pravděpodobně možné denně vydělovat část úsilí FL k podpoře každé armády na výzvu LOS. Jeden nebo dva plukovní vzlety nevyřeší podporu boje vševojskové armády. Výhodnější je proto přidělovat úsilí podle úkolů pozemních vojsk.

Stíhací bombardovací divize spolu s bombardovacím letectvem jsou hlavním palebným prostředkem v sestavě letecké armády.

Úloha stíhací bombardovací divize v POV bez použití JZ je zdůrazněna zejména tím, že značná část jejího úsilí je

zaměřena k letecké podpoře pozemních vojsk. Vyplývá to zejména z takticko-technických možností používaných letounů, tj. možnost mířené palby na bodové a pohyblivé cíle, velká rychlost, značný dolet, vysoká manévrovací schopnost a zejména lety ve velmi malých výškách. Tyto možnosti umožňují stíh. bomb. letounům úspěšně překonávat PVO, což je v operaci POV bez JZ zvlášť důležité.

Sbold v sestavě LA má prostor bojové činnosti zpravidla shodný s útočným pásmem armády.

V letecké podpoře může sbold vyhledávat a ničit jaderné zbraně, ničit zázemí, určit místa velení a radiotechnické prostředky, ničit nepřátelské výsadky na zemi a vést vzdušný průzkum.

K plnění těchto úkolů zejména v POV bez JZ musí si sbold vytvořit podmínky. Proto jí přibývá jeden velmi důležitý úkol — ničit a překonávat PVO.

Zvláštností tohoto úkolu v POV bez JZ je, že se zvětšuje jeho rozsah. Nemůžeme totiž počítat s vyřazením prostředků PVO raketovými jadernými prostředky, které při činnosti s JZ pomáhaly letectvu tento úkol plnit. Systém PVO se kvalitativně ani kvantitativně v operaci s obvyklými prostředky ničení nezmění. Naproti tomu se značně snížily podmínky a možnosti k jeho ničení. Údery proti systému PVO budeme ve většině případů přidělovat sbold, poněvadž má k tomu optimálně výhodné podmínky a tyto prostředky nejvíce ovlivňují její činnost.

Předpokládáme-li v pásmu armády dvě linie PLRS HAWK, celkem 7 baterií a 6 baterií PLRS NIKE HERCULES, jde o značné síly PVO. K tomu je nutné přičíst ještě 3 letiště SL a do 5 radiolokačních naváděcích stanovišť. K širšímu ničení by sbold neměla ve svém pásmu činnosti dostatek sil. Proto musí osádky sbold a hlavně štáby plánovat a využívat všech nepříznivých parametrů pro činnost nepřátelských prostředků PVO.

Praktický význam má let s využitím konfigurace terénu, který vede k opožděnému zahájení palby PLRS. Snahou pilotů musí být proniknout skryté k baterii na dálku menší než 1 minuta letu (to znamená vzdálenost do 15 km při rychlosti 900 km).

Nejčastěji budou piloti sbold překonávat PLRS HAWK průletem bráněnými prostory ve výšce 5000 m a menší při rychlosti 1200 km/h.

Další způsob je let na kursovém parametru. Možná doba palby se při velkých parametrech zkracuje.

Manévrem přiblížení většího počtu le-

tounů na široké frontě do zóny sledování jedné z baterií můžeme překonávat PVO na úzkém úseku. Cílem tohoto manévru je snížit počet baterií v činnosti proti našim letounům.

Podobný způsob je rozchod skupin v zóně sledování a vytvoření velkého počtu cílů, které ztíží palbu PLRS. Při aktivním působení letounů sbold proti prostředkům PVO je nutné ničit jen uzlové body a vytvořit tak koridory v souvislé linii PVO nepříteli k vlastní činnosti. Jde zejména o ničení radiotechnických a elektrotechnických prostředků PLRS. Za určitých okolností bude výhodné vyčlenovat část skupiny stíhacích bombardovacích letounů, které umlčí PVO v pásmu letu hlavní skupiny pouze na určitou dobu.

Další možnou činností při boji s nepřátelskou PVO je provokační a demonstrační činnost zvlášť vyčleněné skupiny před průletem vlastní úderné skupiny.

Skupina letí přímo na palebné postavení PLRS zónou sledování. V zóně vedení palby uskuteční prudký manévru ve směru těsně před hranicí zóny ničení. Cílem tohoto způsobu je vyprovokovat činnost baterie PLRS, aby úderná skupina mohla proletět prostor PLRS v době potřebné k obnovení palby.

To jsou některé způsoby překonávání a ničení PLRS HAWK použitelné pro letouny sbold při plnění úkolů. Který z uvedených způsobů použít, závisí na konkrétní situaci v nepřátelské PVO a na jejím zhodnocení štábem svazku a štáby útvarů.

Změny v nepřátelské PVO při činnosti bez JZ můžeme předpokládat zejména u malorázového a středorázového PLD, které bude přisunuto více k přednímu okraji. Dále můžeme předpokládat, že většina prostředků PVO bude delší dobu na místě.

Manévru stíhacích bombardovacích letounů proti PLRS letem v přízemní výšce se dostane mnohdy do rozporu s požadavkem na překonávání zejména malorázových PL prostředků nepříteli. Tyto mají právě v těchto výškách největší účinnost, jak potvrzují výsledky války ve Vietnamu.

Prvořadý a hlavní úkol stíhacího bombardovacího letectva bez použití JZ je vyhledávat a ničit jaderné zbraně. Na tento úkol bude vyčleněno 40–60 % úsilí sbold. Vysoké procento vyčleněného úsilí je opodstatněno tím, že protivník bude při zahájení a v průběhu boje udržovat tyto prostředky v takovém stupni použitelnosti, který bude odpovídat rychlému a skrytému jejich použití. Raketové ja-

derné zbraně budou přesunovány v bojových sestavách a manévry s nimi bude odpovídat tomu, aby mohly být uvedeny do bojové pohotovosti v časových normách operací s použitím jaderných zbraní. Počet a typ jaderných zbraní bude stejný jako při jejich použití. Úkolem frontového letectva a zejména stíhacího bombardovacího letectva v tomto období bude aktivní a rozhodná činnost proti těmto prostředkům. Jejich včasné vyhledání a ničení vytvářejí předpoklady k výhodnějšímu poměru sil v jaderných zbraních při přechodu na jejich použití.

Pásmo činnosti sbold při vyhledávání a ničení jaderných zbraní bude zpravidla totožné s pásmem armády, zvláštností bude hloubka prostoru. Při použití jaderných zbraní byl prostor jejich ničení pro sbold dán zadní hranicí dosahu armádních raket po hranici doletu stíhacích bombardovacích letounů. To ovšem neznamenalo, že sbold neničila jaderné zbraně v menší hloubce. Stíhací bombardovací a průzkumné letectvo bylo sice jedním z hlavních prostředků vyhledávání jaderných zbraní, avšak k jejich ničení byl určen výhodnější prostředek (raketa, letoun). Sbold ničila zpravidla jaderné zbraně na přesunu nebo v palebném postavení, které vyžadovaly okamžitěho zásahu (připravené k odpálení). Určit nejvýhodnější prostředek k ničení bylo náročné a záviselo na nepetržitě součinnosti mezi LA a raketovým vojskem.

V operaci POV bez JZ bude prostor vyhledávání a ničení JZ pro sbold od zadní hranice dostřelu dělostřelectva do účinného doletu letounů sbold, protože použití raket s obvyklou náplní na bodové cíle, jakými jsou JZ, je neekonomické. Tím se na jedné straně zjednodušuje součinnost sbold s armádou při ničení JZ, na druhé straně však vzrůstá rozsah úkolů pro sbold.

Vzhledem k tempu operace budou JZ setrávat na místě zhruba dvojnásobek času, což usnadní plnění úkolu letouny sbold, jako např. lepší přípravu ke vzletu na úkol, orientaci pilotů apod.

V boji za použití JZ bylo mnohdy rozhodující jejich ničení před odpálením jednotlivým letounem, dvojicí, která prostředek vyhledala. Zvláštností boje s JZ při použití obvyklých prostředků ničení je, že letouny, které je zjistily, nemusí je ihned ničít, i když jsou v palebném postavení, protože boj je veden bez nich. Letouny vyhledávající tyto cíle nesmějí dát za určitých okolností najevo, že v prostoru odhalily důležitý cíl. JZ budou v pa-

lebných postaveních velmi dobře maskovány, budou se přisunovat s dodržением zásad maximálního utajení převážně v noci se zahlazováním stop své přítomnosti v terénu. Musíme počítat s rozsáhlou klamnou činností nepřítelů (vytváření klamných JZ, klamných přesunů, klamných palebných postavení apod.), protože nepřítel bude mít k této činnosti více času. Tím vyšší jsou nároky na průzkumné osádky SBOL, které musí být připraveny vyhledávat cíle plně maskované. Serióznost zpráv vzdušného průzkumu bude v některých případech ověřována na základě vyhodnocení leteckých snímků.

Z toho dále vyplývá ta zvláštnost, že při vyhledávání a ničení JZ bude nutné za určitých okolností prověřovat cíl palbou, aby nedocházelo k úderům na klamný cíl. Rozkaz k takovému prověření palbou může dát pouze VS nebo NS.

**Hlavní způsob bojové činnosti sbold je samostatné vyhledávání a ničení cílů jen s tím rozdílem, že cíl nemusí být ihned zničen.**

Mezi hlavní způsoby ničení JZ je samostatné vyhledávání a ničení cílů a úderů na výzvu. Vzhledem k charakteru POV bez použití JZ nemusí dojít při prvním způsobu k okamžitému zničení cíle. Při druhém způsobu — úderu na výzvu, budou úkoly ke zničení cílů upřesňovány zpravidla ještě na zemi.

Velmi důležitou úlohu má vzdušný průzkum i pozorování všech osádek sbold při zjišťování přechodu protivníka k použití JZ. Povinností nejen průzkumných, ale i stíhacích bombardovacích osádek bude proto trvale sledovat pohyb v předpokládaných prostorech rozmístění skladů jaderné munice.

Činnost proti zálohám, které se účastní sbold, je nutné rozdělit na boj se zálohami v taktické a bližší operační hloubce a boj se zálohami přisunovanými z hloubky. Boj se zálohami v taktické hloubce je jeden z úkolů letecké podpory, uskutečňované sbold.

Ničení záloh v pásmu armády přesahuje možnosti stíhací bombardovací letecké divize. K tomuto úkolu má divize velmi málo sil. Jen pro představu uvádím, že zničit mechanizovanou divizi na přesunu vyžaduje úsilí 10–15 plukovních vzletů SBOL (podle typu letounu).

Poněvadž nepřítel bude přesunovat zálohy většinou v noci, přesuny bude více maskovat, může sbold dostat za úkol zpravidla jen rušit nebo zdržovat (nikoli zničit).

Cílem bojové činnosti proti zálohám je zmařit včasné zaujetí výhodných vý-

chozích prostorů k protizteči a k proti-úderům.

Proti zálohám může sbold působit dvěma základními způsoby — údery na výzvu a údery na předem určené cíle. V zásadě působí proti zálohám postupnými údery, zejména proti těm, které se přesunují. Současný úder předpokládáme v kritických fázích boje.

Přesnou polohu záloh určujeme zpravidla na základě přímého průzkumu bezprostředně před úderem. Zálohy ničí jednotlivé letouny nebo dvojice mířenou palbou s důrazem na tanky, obrněné transportéry, auta a speciální prostředky.

Hlavní způsoby bojové činnosti sbold proti místům velení a radiotechnickým prostředkům se v operaci POV bez JZ v zásadě nemění. Údery budou převážně mířenou palbou jednotlivých letounů nebo dvojic raketami a kanóny.

Zásady průzkumu se v podstatě nemění, vizuální průzkum bude ztížen tím, že většina důležitějších přesunů bude probíhat v mnohem větší míře v noci a vojenská se budou dokonaleji maskovat.

Vzdušné fotografování mohou využívat osádky sbold v plném rozsahu, neboť omezující vliv krátkých časových lhůt ke zpracování výsledků nebude tak zcela rozhodující jako při použití JZ. Štáby sbold si musí uvědomit, že rozsah fotografování bude nesrovnatelně vyšší vzhledem k tomu, že se zvýší význam boje o důležité terénní čáry.

Nižší tempo operace má příznivý vliv na všechny průzkumné úkoly. Piloti mohou i několikrát uskutečnit průzkum stejného prostoru (cíle), což jim usnadní plnit úkol, neboť orientace nebude vyžadovat jejich pozornost v takové míře, jako při neustálých změnách prostorů průzkumu.